

הלכה למעשה ולמשיחא בדרה היומי

מסכת סוטה

תוכן

- הלכתא למשיחא.....2
- א. כיצד עושה לה מוליכה לבית דין שבאותו מקום ומוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך.....2
- הלכה למעשה.....3
- ב. בדרך עד דאיכא שלשה שמא יצטרך אחד מהן לנקביו ונמצא אחד מהן מתייחד עם הערוה ... פרוצין אפילו עשרה נמי לא.....3
- הלכתא למשיחא.....5
- ג. היו מעלין אותה לבית דין הגדול שבירושלים.....5
- ד. ומאיימין עליה בדרך שמאיימין על עדי נפשות ואומר לה בתי הרבה יין עושה ... היא וכל משפחת בית אביה.....5
- ה. אם אמרה טמאה אני שוברת כתובתה ויוצאת.....6
- ו. ואם אמרה טהורה אני מעלין אותה לשער המזרח שעל פתח שער נקנור.....6
- ז. ששם משקין את הסוטות ומטהרין את היולדות ומטהרין את המצורעין.....6
- ח. וכהן אוהז בבגדיה אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבה וסותר את שערך.....6
- ט. היתה מתכסה בלבנים מכסה בשחורים היה עליה כלי זהב ... מעבירין ממנה כדי לנוולה7
- י. ואחר כך מביא חבל מצרי וקושרו למעלה מדדיה.....7
- יא. וכל הרוצה לראות בא לראות חוץ מעבדיה ושפחותיה ... וכל הנשים מותרות לראותה.....8
- יב. מאיימין עליה שתשתה ... אם יש שם מכה מחלחל ויורד אין שם מכה אינו מועיל כלום ... כאן לאחר שנמחקה מגילה.....8
- יג. אומר לפניו דברים של הגדה ומעשים שאירעו בכתובים הראשונים ... יהודה הודה .. ראובן הודה ולא בוש.....8
- הלכה למעשה.....9
- יד. חציף עלי דמפריט חמאיה.....9
- טו. כותבין שובר.....10

הלכה למעשה ולמשיחא בדרה היומי

מסכת סוטה

הלכתא למשיחא

א. כיצד עושה לה מוליכה לבית דין שבאותו מקום ומוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך

אחר שהבעל קינא לאשתו ואעפ"כ נסתרה, לדעת החינוך¹ חייב להביאה אל הכהן להשקותה, ואם לא הביאה אל הכהן ביטל עשה זה.² וי"א שלדעת הרמב"ם אין חובה על הבעל להביאה אל הכהן להשקותה, ולשטתו במצוה זו נאמר רק שאם הבעל רצה והביא אותה אל הכהן, צריך לעשות לה את הדינים המבוארים בתורה.³

לדעת החינוך, נחלקו, י"א שחייב להביאה ולהשקותה אף אם הוא רוצה לגרשה,⁴ וי"א שאינו חייב, אלא כאשר הוא רוצה להתירה לו, ואינו רוצה לגרשה.⁵

לדעת החינוך בעל שלא רוצה להשקות את אשתו כופים אותו בית דין להשקותה כדי לברר הספק,⁶ עד שתצא נפשו.⁷ ולדעת הרמב"ם אין כופים אותו.⁸ ואפילו חזר ואמר שהוא רוצה להשקותה, אינו יכול לחזור בו.⁹

¹ מצוה ששה

² החינוך סמך דעתו על מ"ש (במדבר שם ל) "או איש אשר תעבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והעמיד את האשה לפני ה' ועשה לה הכהן וגו'", ודרש הסיפרי שמשעה שקינא לה בעלה חובה היא ולא רשות, כלומר שמוטלת עליו חובה להביאה אל הכהן לברר את הספק, ואם לא עשה כן יש לו עון, (ראה שם מפרשי הספרי – זרע אברהם, מלבי"ם ועמק הנצי"ב). עוד נאמר (במדבר שם ל–לא) "ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת וניקה האיש מעון", ודרשנו בספרי אם עשה לה ניקה, ואם לא עשה לא ניקה, כלומר שאם לא הביא אותה הבעל אל הכהן ועשה לה את הנאמר בפרשה זו אין האיש מנוקה מעון (ראה שם מפרשי הספרי – זרע אברהם, מלבי"ם).

³ מנחת חינוך שם, ע"פ לשון הרמב"ם בפתחה להל' סוטה שכתב "לעשות לה כתורת הקנאות הסדורה בתורה". וכע"ז כתב המהר"י פרלא (מ"ע עה) בדעת הבה"ג הרמב"ם והסמ"ג, שהמצוה לכהן. וברש"ש (סוטה כג ע"ב) כתב שאין זו מצוה כלל, אלא תקנה שאם רוצים להתירה לבעלה תבדק במים הרעים.

⁴ זרע אברהם על הסיפרי שם, וכן משמע במנחת חינוך שם, שהקשה מהדין שאם אינו רוצה להשקותה נותן כתובתה, וכו'.

⁵ ספרי דבי רב לר"ד פדרו שם, עמק הספרי שם. וע"ע במפרשי הסיפרי שם.

⁶ בית שמואל (סי' יא ס"ק ב), ונראה שסובר שלא נחלקו בזה, וצ"ע.

⁷ מנחת חינוך (מצוה ששה) בדעת הבית שמואל.

⁸ רמב"ם פ"ב ה"א, ע"פ המשנה בסוטה ו ע"א, וכב ע"ב.

⁹ תוס' יבמות (צה ע"א ד"ה אילימא), וראה משנה למלך (הל' סוטה פ"ב ה"א והי"ב). וביאר המנחת חינוך (מצוה ששה) בטעם הדבר שתולים שאם אינו רוצה להשקותה, כנראה שהוא מחזיק עצמו שאינו מנוקה מעון, או שהוא יודע שיש עדים שהאשה נטמאה. ראה שו"ת נחלת יהושע סי' כו.

הלכה למעשה ולמשיחא בדרה היומי

מסכת סוטה

כיצד סדר¹⁰ השקאת שוטה, הבעל בא לבית דין שבעירו¹¹, ואומר להן אשתי זו קנאתי לה עם פלוני ונסתרה עמו ואלו עידי, והרי היא אומרת שהיא טהורה, ואני רוצה להשקותה לבדוק הדבר,

אחר ששמעו בית הדין שבאותו מקום את דברי העדים הם שולחים את הבעל עם אשתו לבית דין הגדול של שבעים זקנים בבית המקדש¹². ומוסרים לו שני תלמידי חכמים לשמרו ולהתרות בו שלא יבוא עליה בדרך, קודם שתיה, כשהיא אסורה עליו, שאם יעשה כן יעידו ע"ז בבי"ד הגדול, ולא ישקו אותה¹³.

הלכה למעשה

**ב. בדרך עד דאיכא שלשה שמא יצטרך אחד מהן לנקביו
ונמצא אחד מהן מתייחד עם הערוה ... פרוצין אפילו
עשרה נמי לא**

¹⁰ רמב"ם הלכות סוטה פרק ג הלכה א

¹¹ כתבו התוספות בריש פ"ב דסוטה (דף י"ד) דסדר הפרשה כך הוא קינא לה ונסתרה מעלה את האשה ומביא את מנחתה והכהן מביא פיילי של חרס ונותן לתוכו חצי לוג מים מן הכיור ונותן בו עפר ומעמיד את האשה בשער נקנור ואוחז בבגדיה וסותר את שערה ונותן את המנחה על ידה וביד הכהן מים המרים ומשביעה ומתנה עמה וכותב את המגילה ומוחק ומשקה ונוטל מנחתה מתוך כפיפה מצרית ונותן לתוך כלי שרת מניף ומניש קומץ ומקטיר ולא ידענא למה שינה התנא הסדר ואם סדר התנא דוקא או סדר הפרשה ע"כ. ולפי סדר המשנה כך הוא קינא לה ונסתרה מעלה את האשה לב"ד הגדול ומאיימין עליה ואח"כ הכהן מעמיד את האשה בשער ניקנור ואוחז בבגדיה וסותר את שערה ומביא את המנחה ונותנה על ידה ומביא פיילי של חרס ונותן לתוכו חצי לוג מים מן הכיור ונותן בו עפר ומשביעה ומתנה עמה וכותב את המגילה ומוחק ומשקה ונוטל מנחתה מתוך כפיפה מצרית ונותן לתוך כלי שרת מניף ומניש קומץ ומקטיר ע"כ. משנה למלך שם

¹² רמב"ם פ"ג ה"א [וכע"ז ברמב"ם סנהדרין פ"ה ה"א], ע"פ המשנה שם ז ע"א, וכדלקמן שאין משקים את הסוטה אלא בבי"ד הגדול של שבעים זקנים במקדש.

¹³ רמב"ם שם ע"פ המשנה שם, והגמרא ורש"י שם. ושולחים עמו דווקא תלמידי חכמים שיודעים להתרות בו ולומר לו שמן התורה כשאין האיש מנוקה מעון שבא עליה משנאסרה עליו, אין המים בודקים את אשתו ואמרו שם בגמרא שדין זה של מסירת התלמידי חכמים, הוא חיוב חכמים, ומן התורה הבעל מביא את אשתו לבדו, שנאמר "והביא האיש את אשתו", ועוד מתבאר בגמרא שם שאע"פ שהבעל נאמן שלא בא על אשתו כשהיא נדה, ואין צריך עדים שישמרוה, אין זה אלא לפי שהנדה באיסור כרת חמור עליו, אבל סוטה היא איסור לאו שקל עליו וחששו, ועוד שנדה יש לה היתר לכשתטהר, ואין יצרו תוקפו, והסוטה אין לה היתר אם היא תימצא טמאה, ולבו רודף אחריה, וכבר נאמר (משלי ט יז) "מים גנובים ימתקו". אך רבי יהודה שם חולק וסובר שבעלה נאמן עליה, ואינה צריכה שני תלמידי חכמים שישמרו עליה [מקל וחומר, ומה נדה שהיא בכרת נאמן עליה, סוטה שהיא בלאו לא כל שכן], ועוד שמן התורה האיש מביא את אשתו אל הכהן, שנאמר "והביא האיש את אשתו", ונפסק ברמב"ם כחכמים.

הַלְכָה לַמַּעֲשֵׂה וּלְמַשִּׁיחָא בְּדֶף הַיּוֹמִי

מַסְנֵת סוּטָה

י"א¹⁴ שלא יתייחדו שני אנשים וכ"ש איש אחד, אפילו עם נשים הרבה. וי"א שאשה אחת מתייחדת ביום ובעיר עם שני אנשים כשרים, וסתם אנשים, כשרים הם¹⁵ אך אם מלוים אותה לשומרה בדרך בשדה, אינה מותרת להתייחד אלא אם היו שלושה אנשים¹⁶ ויש אוסרים בדרך בשדה גם אם אין מלוים אותה לשומרה¹⁷

וכן בלילה אפילו בעיר, אינה מותרת להתייחד אלא אם היו שלושה אנשים¹⁸ אבל אם הם פרוצים, אפילו ביום ובעיר אפילו עם עשרה אסור¹⁹. ואם אחד כשר מותר²⁰

אם יש שני אנשים כשרים מותר להתייחד על אף שהשאר פרוצים ובשדה או בלילה צריך שיהיה שלושה כשרים²¹

ופרוץ נחשב כל מי שנשמע ממנו כבר קלות בעניני עריות, אבל סתם רשע אינו נקרא עדין פרוץ לענין יחוד. אך רשע ממש בפרט בעבירה חמורה כחלול שבת דינו כפרוץ²² מי שמזלזל בצפייה במדיה או עיון בעתונות המלאים דברי תועבה, וכ"ש ההולך למקום טומאה הרי הוא בגדר פרות בזמן הזה, שהרי נלקה אצלו הרגש של יצרא דעריות²³.

בזמנינו שיש תנועה תמידית ביום הגדרת דרך השתנתה ותלוי בצפיפות התנועה ובעיירות הגדולות מאד שישנם לפעמים שטחים עצומים שכלה דרך בני אדם אף על פי שעדין שייך לגבולי העיר מכ"מ אינו מקום ישוב דירות אלא גנות נרחבות וכיו"ב בודאי גם בעיר אסור כמו בדרך, אם לא שהוא בשעה שרגילים אנשים לבא לשם²⁴.

¹⁴ שו"ע ונו"כ אבהע"ז כב ה

¹⁵ רמ"א שם

¹⁶ רמ"א שם שמא יצטרך א' לנקביו ילך ממנה ותשאר היא עם אחד וכתב בד"מ בשם רי"ז ודוק! כשילכו עמה לשמור אותה אז לא ילכו שניהם ממנה וישאר א' עמה אבל אם אין הולכים עמה לשמור מותר דאם יצטרך א' לנקביו ילך גם השני עמו ותשאר היא לבדה, אבל לא חיישינן שמא ישאר א' עמה דהא בכשרים איירי ולא יעבור במזיד, ב"ש ס"ק ט ב חכמ"א שם סעי' ה

¹⁷ הראב"ד דהא כתב שמא ישן א' והשני יעשה איסור ויבא עליה לפ"ז בדרך אסור אפי' אם אין הולכים לשמור אותה מיהו קשה למה חיישינן שיעשה במזיד איסור דהא בכשרים איירי ואפשר ליישב קצת, וב"ח כתב בשם מהרש"ל דאסור וכן משמע מדברי הש"ע דאין לסמוך על סברת רי"ז מדהשמיט דעתו כאן בש"ע ב"ש שם

¹⁸ רמ"א שם משום דחיישינן שמא ישן א' מהם וישאר השני עמה אף על גב דאפשר לו להקיץ את חברו מ"מ בינו לבינו מתיחד עמה ב"ש שם ס"ק ט.

¹⁹ רמ"א שם

²⁰ שו"ת שבט הלוי חלק ה סימן רב מהמהרש"ל ביש"ש קידושין

²¹ פ"ת שם ס"ק ד

²² שו"ת שבט הלוי חלק ה סימן רב

²³ שו"ת שבט הלוי שם

²⁴ שו"ת שבט הלוי חלק ה סימן רב

הלכה למעשה ולמשיחא בדרה היומי

מסכת סוטה

הנוסעים בלילה במכונית אם הנסיעה בעיר אין צריך ג' אנשים כיון שהנהג ושאני לא יישן אך כשהנסיעה בין עיר לעיר במקום שלא שכיח עוברים ושבים ולפעמים מאוחר בלילה גם בעיר עצמה זה עלינו להחמיר²⁵.

הלכתא למשיחא

ג. היו מעלין אותה לבית דין הגדול שבירושלים

משלחין אותו לירושלם²⁶ שאין משקין את השוטה אלא בית דין הגדול של שבעים זקנים במקדש²⁷. ויש חולקים²⁸.

ד. ומאיימין עליה כדרך שמאיימין על עדי נפשות ואומר לה בתי הרבה יין עושה ... היא וכל משפחת בית אביה

כשהגיעו לבית דין הגדול, מושיבים בית הדין את האשה, ומאיימין עליה שלא בפני בעלה²⁹, ומפחידים אותה פחד גדול שלא תשתה, כדרך שמאיימין על עדי נפשות, ואומרים לה "בתי, הרבה יין עושה, הרבה שחוק עושה, הרבה ילדות עושה, הרבה שכנים רעים עושים, עשי לשמו הגדול שנכתב בקדושה, שלא ימחה על המים"³⁰.

²⁵ שו"ת שבט הלוי שם

²⁶ רמב"ם שם

²⁷ ומדברי רבינו אלו נראה מבואר שכל מעשה הסוטה אינו נעשה אלא ע"פ בי"ד הגדול של ע"א ולא דוקא תחילת המעשה שהוא האיום שמאיימין עליה כשמביאין אותה לפניהם וכן כתב עוד רבינו בריש פ"ה מהל' סנהדרין וז"ל ולא משקין את הסוטה אלא בבי"ד הגדול יעו"ש והכי הוא מוכרח בש"ס דסוטה שם דיליף הא דצריך בסוטה בי"ד של ע"א מגזרה שוה דתורה תורה מוקן ממרא ונלמד ממ"ש (במדבר ה ל) "ועשה לה חכה את כל התורה", ונאמר לגבי זקן ממרא (דברים יז יא) "על פי התורה אשר יורוך", ולומדים בגזרה שוה "תורה" "תורה", מה זקן ממרא בשבעים ואחד, אף כאן בשבעים ואחד. בית ישחק שם

²⁸ תוס' (ז ע"ב ד"ה מה להלן) כתבו שצריך להביא את הסוטה לבית דין הגדול רק בשביל האיום שמאיימין עליה, והאיום אינו מעכב, ולכן השקאת סוטה נוהגת אפילו לאחר שגלו סנהדרין ממקומם שבלשכת הגזית, ובקרבן אורה שם שלדעת התוס' בית דין הגדול אינו מעכב כלל.

²⁹ הנה הכ"מ לא הראה המקור לזה דהאיום הוא שלא בפני בעלה ולא נמצא בגמ' דידן ולא בירושלמי שום רמז לדבר זה וצ"ע. כתר המלך. ונראה ממ"ש בדין ו' דאין מניחין שם לא עבדיה ולא שפחותיה מפני שהיא מכרת אותם וכו' ובעלה נמי לא גרע מהני. מעשה רקת. הטעם פשוט אולי תבוש להודות בפני בעל וכן לשון המשנה היו מעלין אותה לבי"ד הגדול ומאיימין דמשמע דהשני תלמידי חכמים שמלוין אותה מביאין אותה לבי"ד הגדול ולא בעלה דהאיום שלא בפני הבעל. מרכבת המשנה

³⁰ רמב"ם שם ה"ב, ע"פ המשנה ז ע"א.

הלכה למעשה ולמשיחא בדף היומי

מסכת סוטה

ה. אם אמרה טמאה אני שוברת כתובתה ויוצאת

אם אמרה³¹ הין נטמאתי, או איני שותה³², יוצאה בלא כתובה והולכת לה. אם היה כתובתה מצויה קורעין אותה, ואם לא היתה מצויה תכתוב שובר והיא המחילה³³.

ו. ואם אמרה טהורה אני מעלין אותה לשער המזרח שעל פתח שער נקנור

עמדה בדבורה³⁴ שהיא טהורה, מביאין אותה לשער מזרחי של עזרה שהוא כנגד קדש הקדשים, ומעלין אותה ממקום למקום ומקיפין בה כדי לייגעה עד שתקצר נפשה אולי תודה.

ז. ששם משקין את הסוטות ומטהרין את היולדות ומטהרין את המצורעין

כל³⁵ מחוסרי כפרה בעת שמטהרין אותן עומדים חוץ לעזרת ישראל³⁶, כנגד פתח מזרחית באסקופת שער ניקנור ופניהם למערב ושם משקין את הסוטות.

ח. וכהן אוהז בבגדיה אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבה וסותר את שערה

³¹ רמב"ם שם

³² כתב הכ"מ דמשמע לרבינו דכל שאמרה איני שותה אף על פי שלא אמרה בפירוש טמאה אני מפסדת כתובה דכיון שפחדה מלשתות מוכחא מילתא שהיא טמאה ודאי והכי מוכח בפ' היה נוטל דף כ' ע"א כיון דאמרה איני שותה טמאה אני קאמרה וע"ש ועוד דבעידי סתירה לחוד מפסדת כתובתה כדאי' בירושלמי ומייתי ליה הכ"מ לעיל בפ"א הל' ב' ע"ש וגדולה מזו כתב ברפ"ב דאפילו אמרה איני טמאה ואיני שותה שתצא בלא כתובה ועיין ספ"ד מהלכות אישות ושוב מצאתי בפרק ארוסה משנה שלימה דקתני ואלו לא שותות ולא נוטלות כתובה האומרת איני שותה ותימה על הכ"מ שנעלם ממנו זה ודוק. חדושי מים חיים שם, ועיין מעשה רקה.

³³ פי' המשניות.

³⁴ רמב"ם שם הלכה ג

³⁵ רמב"ם הלכות מחוסרי כפרה פרק ד הלכה ב

³⁶ ותנן בפ"ק דכלים שמחוסר כפורים אסור ליכנס לעזרת ישראל. ומ"ש כנגד פתח מזרחית באסקופת שער ניקנור ופניו למערב. בת"כ על פסוק והעמיד הכהן המטהר לפני ה' פתח אהל מועד מעמידן בשער ניקנור אחוריהם למזרח ופניהם למערב. כסף משנה שם.

הַלְכָה לַמַּעֲשֵׂה וּלְמַשִּׁיחָא בְּרַף הַיּוֹמִי

מַסְכַּת סוּטָה

י"א³⁷ שלאחר שמחק המגילה³⁸ כמו שיבואר בעז"ה³⁹, אחר כך כהן אחר⁴⁰ בא אליה מכהני העזרה⁴¹, ואוחז בבגדיה מכנגד פניה וקורע עד שהוא מגלה את לבה⁴², ומגלה שער, וסותר מחלפות ראשה כדי לנוולת.

ט. היתה מתכסה בלבנים בשחורים היה עליה כלי זהב ... מעבירין ממנה כדי לנוולת

לאחר שהגיעו לבית דין הגדול, ואיימו עליה פחד גדול שלא תשתה, והביאו אותה לשער מזרחי של עזרה ולקחו אותה ממקום למקום כדי לייגעה עד שתקצר נפשה. אם עמדה⁴² בדבורה מביאין אותה כנגד שער המזרח מבחוץ ומעמידין אותה שם. היתה מתכסה בלבנים מתכסה בשחורים ואם היו השחורים נאין לה מתכסה בבגדים שאין לה בהן נוי, ומסירין כל חלי כסף וזהב שעליה.

דף ז:

י. ואחר כך מביא חבל מצרי וקושרו למעלה מדדיה

לאחר שקורע בגדיה וסותר מחלפות ראשה כנזכר מביא חבל מצרי כדי להזכירה מעשה מצרים שעשת⁴³ ואם לא מצאו מצרי מביא חבל מכל מקום⁴⁴ וקושרו למעלה מדדיה כדי שלא יפלו הבגדים ונמצאת ערומה שהרי נקרעו.

³⁷ רמב"ם הלכות סוטה פרק ג הלכה יא

³⁸ ודע דבין לסדר הכתוב בין לסדר המשנה אחיות הבגדים וסתירת השער היה תיכף ומיד אחר שהיו מעלין אותה לשער נקנור ואין חילוק ביניהם אלא דלפי סדר הכתוב הבאת המנחה ומה שהיה מביא הכהן פיילי של חרס ונותן בו מים ועפר היה קודם העמדתה בשער נקנור, ולפי סדר המשנה היה כל זה אחר העמדתה בשער נקנור. והנה רבינו ז"ל לא כתב לא בסדר הכתוב ולא בסדר המשנה שהרי כתב שהיה מעלה אותה לשער נקנור ואח"כ היה משביעה וכותב ומביא פיילי של חרס ונותן בו מים ועפר ומוחק ואח"כ אוחז בבגדיה וסותר שער ואח"כ מביא מנחתה ונותנה בידה והנך רואה כמה שינויים יש בדברי רבינו בין מסדר הכתוב בין מסדר המשנה ותמהני ממרן ז"ל איך לא נתעורר בזה וצ"ע. משנה למלך הלכות סוטה פרק ג הלכה א

³⁹ בכסף משנה כתב ואיני יודע מנין לו לרבינו שאינו עושה כן עד אחר שמחק המגילה ועיי"ש מה שתי.

⁴⁰ בתוס' פ"ק דסוטה איתא כהנים נוטלין גורלות כל מי שיעלה גורלו אפילו כהן גדול יוצא ועומד בצד סוטה ואוחז בבגדים וע"ש. משנה למלך שם, ומתוך סדר הפסוקים נראה שהכהן גדול הוא שעושה לה כל המעשים האלה, ורבינו נראה דס"ל דלא קפיד קרא בהכי. מעשה רקח שם.

⁴¹ התוס' בסוטה דף ח' ע"א ד"ה ויתגרו כ' בשם הספרי ופרע את ראש האשה סדין של בויץ פורס בינו לבין העם כהן פונה לאחוריו ופרעה וצ"ע שלא הביאו רבינו.

⁴² רמב"ם הלכות סוטה פרק ג הלכה ד

⁴³ רמב"ם הלכות סוטה פרק ג הלכה יא

⁴⁴ בכסף משנה הקשה דבגמ' להלן ח דאפילו בצלצול קמן נמי יכול לחגרה אם לא מצא חבל מצרי ומדברי רבינו משמע דלעולם אינו חוגרה אלא בחבל וצ"ע. ובמעשה רקח כתב ולענין נראה כיון שכתב רבינו מביא חבל מ"מ ולא כתב מביא חבל אחר משמע דאף צלצול הוא כשר ונכלל במכל מקום שכתב ז"ל ודו"ק.

הלכה למעשה ולמשיחא בדרה היומי

מסכת סוטה

**יא. וכל הרוצה לראות בא לראות חוץ מעבדיה ושפחותיה ...
וכל הנשים מותרות לראותה**

לאחר שהעמידה בשער מזרחי והעבירו כל תכשיטים שעליה כמו שהתבאר, מקבצין⁴⁵ עליה קבוץ גדול של נשים שכל הנשים הנמצאות שם חייבות לראותה שנאמר (יחזקאל כג פסוק מח) וְנָסְרוּ כָּל הַנָּשִׁים וְלֹא תַעֲשֶׂינָהּ פְּזֻמְתִּכָּנָה, וכל איש שיחפוץ לבא לראותה יבא ויראה, והיא עומדת ביניהן בלא רדיר ובלא מטפחת אלא בבגדיה וכופה שעל ראשה כמו שהאשה בתוך ביתה.

ואין מניחין⁴⁶ שם לא עבדיה ולא שפחותיה מפני שהיא מכרת אותן, ודעתה מתיישבת בהן.

**יב. מאיימין עליה שתשתה ... אם יש שם מכה מחלחל ויורד
אין שם מכה אינו מועיל כלום ... כאן לאחר שנמחקה
מגילה**

אמרה איני שותה⁴⁷ קודם שתמחק המגילה הרי מגילתה נגנזה ואינה כשרה להשקות בה שוטה אחרת ומנחתה מתפזרת על הדשן, ואם אמרה איני שותה אחר שנמחקה המגילה מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחיה. ומאיימין עליה שתשתה⁴⁸ ואומרין לה בתי אם ברור לך הדבר שטהורה את עמדי על ברייך ושתי ואל תפחדי לפי שאין המים דומין אלא לסם יבש מונח על בשר חי יש שם מכה מחלחל ויורד אין שם מכה אינו עושה כלום.

**יג. אומר לפני דברים של הגדה ומעשים שאירעו בכתובים
הראשונים ... יהודה הודה .. ראובן הודה ולא בוש**

⁴⁵ רמב"ם שם הלכה ה

⁴⁶ רמב"ם שם הלכה ו

⁴⁷ רמב"ם שם פרק ד הלכה ד ה

⁴⁸ לעיל פ"ג סדר רבינו כתיבת ומחיקת המגילה ואח"כ קריעת בגדיה וסתירת שער ראשה ואח"כ שתיית המים דמשמע דאף אחר מחיקת המגילה משתדלין בה שלא תשתה שהרי היו נוהגים בה אותו הביזוי והתוס' ז"ל דף י"ד ד"ה אי משום מגילה וכו' הקשו קושיא זו על הגמ' וכו' ותירצו דמאן דס"ל הא לא ס"ל הא עיין שם. ולרבינו י"ל דלעולם שהיו מאיימין עליה כדי שתשתה מכיון שכבר נמחק השם ואם תאמר איני שותה אינו מועיל לה אך מפני שחם השי"ת עליה שלא תמות כמ"ש שם בגמ' היו מבזין אותה כדי שתודה שהיא טמאה. מעשה רקח שם ועי' בתוס' יום טוב מה שתירץ קושיית התוס'.

הלכה למעשה ולמשיחא בדרה היומי

מסכת סוטה

כשהגיעו לבית דין הגדול, מושיבים בית הדין את האשה, ומאיימים עליה שלא בפני בעלה, ומפחידים אותה פחד גדול שלא תשתה, כדרך שמאיימים על עדי נפשות, ואומרים לה "בתי, הרבה יין עושה, הרבה שחוק עושה, הרבה ילדות עושה, הרבה שכנים רעים עושים, עשי לשמו הגדול שנכתב בקדושה, שלא ימחה על המים"⁴⁹. בדרך שהתבאר לעיל ועוד אומרים לה "בתי הרבה קדמו לך וחטאו ונשטפו, ואנשים גדולים ויקרים תקף עליהם יצרם ונכשלו, ומספרים לה את מעשה יהודה ותמר כלתו, ואת מעשה ראובן בפלגש אביו כפשוטו, ואת מעשה אמנון ותמר אחותו"⁵⁰, ואומרים לה שיהודה וראובן שהודו ולא בושו סופם נחלו חיי העולם הבא וקיבלו שכרם בעולם הזה, כדי שתודה גם היא אם חטאה⁵¹.

הלכה למעשה

יד. חציף עלי דמפריט חטאיה

האומר וידוי אפילו ביום הכפורים אין צריך לפרט את החטא⁵², כענין שנאמר (תהלים לב פסוק א) אֲשֶׁרִי נָשׂוּי פֶשַׁע פְּסוּי חַטָּאָה, אלא כשיאמר סתם חטאתי יצא ידי מצות וידוי⁵³.

מה שפורטים בסדר אלפ"א בית"א דעל חטא וכו', אין זה נקרא פורט, כיון שהכל אומרים אותו בשוה ונוסח אחד החוטא ושאינו חוטא, אין זה נקרא פורט אלא נוסח התפילה כך היא, אולם אם רוצה לפרט הרשות בידו שלא נאמר אשרי וגו' אלא שאין צריך.

⁴⁹ רמב"ם שם ה"ב, ע"פ המשנה ז ע"א.

⁵⁰ לא מצאתי זה, ופשטא דגמרא (סוטה ז, ב) דאינו מזכיר רק הנך שהודו וקבלו שכר, כמו יהודה וראובן וכיו"ב, ודוק. אור שמח שם

⁵¹ רמב"ם שם, ע"פ המשנה הברייתא שם ורש"י שם, עי"ש במשנה שאומרים דברים שלא כדאי לה ולכל משפחת בית אביה לשמעם, ופירש רש"י שהם דברי ההודאות של הצדיקים הראשונים, והרמב"ם פירט את מה שאומרים לה כנ"ל.

⁵² שו"ע ונו"כ או"ח תרו ב

⁵³ מ"ב שם ה

הַלְכָה לַמַּעֲשֵׂה וּלְמַשִּׁיחָא בְּדֵף הַיּוֹמִי

מַסַּכְת סוּטָה

במה דברים אמורים בחטא⁵⁴ המפורסם לרבים שאז הרשות בידו לפרטו ברבים אפילו בקול רם⁵⁵. אבל בחטא שאינו מפורסם לרבים אסור לפרוט אפילו בעון שבין אדם לחבירו⁵⁶, ומפני שאין זה כבוד המקום שמגלה לרבים שחטא כנגדו.

ודוקא כשמתוודה בקול רם, אבל אם מתוודה בלחש אין חילוק בין מפורסם לאינו מפורסם, ונכון לפורטם, שהכל גלוי לפני המקום⁵⁷, שמכל מקום כסוי חטאה הוא כיון שאינו נשמע לבני אדם, ומשום שאדם מתבייש יותר ומתחרט כשפורטם, יפרטם בלחש, כענין שמצינו במשה כשהתפלל על ישראל שפרט החטא, שנאמר⁵⁸ (שמות לב פסוק לא) אָנָּה חָטָא הָעָם הַזֶּה חֲטָאָה גְדֹלָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהִי זָהָב.

טו. נותבין שובר

כבר התבאר במסכת כתובות דף טז: ודף פט. שהבא⁵⁹ לפרוע חובו ואמר המלוה אבד לי השטר, וחושש הלוח שמא אחר שיפרע לו יוציא השטר בבית אחר ויתבענו שוב, אין הלוח יכול לומר לא אפרע לך עד שתחזיר לי שטרי, אלא הרי זה יכתוב לו שובר כלומר קבלה על התשלום, ויפרע לו כל חובו.

אך מפני שחושש הלוח שמא יאבד שוברו וזה ימצא השטר ויתבענו פעם אחרת, יכול הלוח להחרים סתם על מי שכובש שטרו וטוען שאבדו.

וכן הבעל שמגרש את אשתו ואשתו תובעת ממנו כתובתה, וטוענת שאבדה הכתובה, או שיש עדים שאבדה הכתובה, אינו חייב לשלם לה אלא אם תכתוב לו שובר על פירעון כתובתה⁶⁰.

⁵⁴ מ"ב שם ו מהמג"א

⁵⁵ והגר"א משמע דסבירא לה להלכה דאפילו בחטא מפורסם אסור לאמרו בקול רם, וסבר להלכה כרב נחמן וסבירא לה דרב נחמן מחמיר בבין אדם למקום שאין לאמרו בקול רם אפילו בחטא מפורסם. ועון שבין אדם לחברו, אם הוא מפורסם לרבים, לכולי עלמא מותר לאמרו בקול רם, ודעת הרמב"ם בזה דאפילו באינו מפורסם גם כן שרי, ונכון גם כן לעשות כן, עיין שם. שער הציון שם ס"ק ג.

⁵⁶ מ"ב שם ט, ודעת הרמב"ם כרב נחמן דשרי בזה.

⁵⁷ מ"ב שם ז

⁵⁸ ואין להקשות אם כן נילף מהכא שחובה הוא לפרט, דהאי קרא אינו אלא אסמכתא בעלמא, דעיקר קרא הכא הכי פירושו, שכך אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם כסף וזהב שהרבית להם עד שאמרו די, הוא גרם להם שעשו אלהי זהב, אי נמי דרך הפלגות החטא להמעיטה קאמר כדי שיכפר להם בקל, והכא קאמר רבונו של עולם ודאי חטאו חטאה גדולה במחשבותם, אבל מה עשו, לא עשו אלא אלהי זהב ואין בו ממש נגדך, וא"כ מה איכפת לך וכאילו לא עשו כלום. לבוש שם.

⁵⁹ שו"ע ונו"כ חו"מ נד ב

⁶⁰ מבואר מדברי הגמ'.